

Voorzitter

(Zie vergadering van heden.)

In stemming komt de motie-Netelenbos/Vendrik (24095, nr. 111).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Vendrik/Netelenbos (24095, nr. 112).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de PvdA voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Vendrik (24095, nr. 113).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks en D66 voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

De heer Herben heeft het woord gevraagd in verband met de volgende stemmingen, over de moties ingediend bij het debat over het rapport-Van den Haak.

De heer **Herben** (LPF): Voorzitter. Ik wil de motie op stuk nr. 17, die ik had aangehouden om de minister de kans te geven wat langer te worstelen met de materie, toch graag in stemming brengen. Voor ons staat namelijk als een paal boven water dat Pim Fortuyn had moeten worden beveiligd en dat er een dreigingsanalyse had moeten komen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **het rapport-Van den Haak**, te weten:

- de gewijzigde motie-Herben over herziening van het regeringsstandpunt over de dreigingsanalyse (28374, nr. 17);
- de motie-Verhagen c.s. over het overnemen door de regering van de aanbevelingen van de commissie-Van den Haak (28374, nr. 15);
- de motie-Dittrich c.s. over een onderzoek naar de effectiviteit van de AIVD (28374, nr. 16).

(Zie vergadering van heden.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen vooraf.

De heer **Zalm** (VVD): Voorzitter. Wij zullen de motie van het lid Herben op stuk nr. 17 niet steunen. Ten eerste vinden wij haar voor een terugblikmotie – want dat is het – wat onevenwichtig. De motie gaat alleen over de overheid, terwijl er volgens het commissierapport wel iets meer aan de hand was. Binnen de overheid wordt de BVD exclusief als boosdoener aangewezen. Ik meen dat uit het debat nu juist is gebleken dat het breder lag. In de motie wordt bovendien verwezen naar een regeringsstandpunt, maar dat heb ik in de stukken niet aangetroffen. Dat is nog een reden voor ons om niet voor de motie te stemmen.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie zal tegen de motie van het lid Herben op stuk nr. 17 stemmen aangezien in deze motie de regering wordt verzocht haar standpunt te herzien over de dreigingsanalyse van Pim Fortuyn. Wij vinden dat de minister van Binnenlandse Zaken juist heel helder heeft aangetoond dat er geen grondige dreigingsanalyse is gekomen. Derhalve willen wij juist niet dat dit standpunt wordt herroepen.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Wij hebben de motie-Verhagen c.s. op stuk nr. 15 mede ondertekend, omdat wij haar een goede vingerwijzing voor de toekomst vinden. In de overwegingen van de motie-Herben op stuk nr. 17 staat een enkele nogal wilde uitspraak. Dat neemt niet weg dat wij het dictum onderschrijven in het oordeel over het functioneren in het verleden. Wij steunen derhalve de motie.

In stemming komt de gewijzigde motie-Herben (28374, nr. 17).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de Groep De Jong en de

LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

De heer **Eerdmans** (LPF): Voorzitter. Het debat over het rapport van de commissie-Van den Haak draaide vooral om de vraag of de BVD in het vroege voorjaar van 2002 een bedreigingsanalyse van Pim Fortuyn heeft gemaakt. De commissie-Van den Haak is duidelijk in haar conclusie, namelijk dat dit niet is gebeurd. De regering stelt in haar brief op blz. 19 letterlijk dat de melding "geen dreiging" gedaan is op grond van een goede informatiepositie. De regering neemt deze belangrijke conclusie van de commissie-Van den Haak dus niet over. De bedoeling van de motie-Herben van zojuist was om de regering te verzoeken, dat wel te doen. Het stelt mijn fractie teleur dat in de motie-Verhagen c.s. de regering slechts wordt verzocht om de aanbevelingen en niet de conclusies van het rapport van de commissie-Van den Haak te onderschrijven. Vanwege het belang van een voortvarende uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport zal de LPF-fractie de motie-Verhagen c.s. wel steunen.

In stemming komt de motie-Verhagen c.s. (28374, nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer dat het lid Hoogendijk tegen deze motie heeft gestemd en de overige leden ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Dittrich c.s. (28374, nr. 16).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, Leefbaar Nederland en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties er tegen, zodat zij is verworpen.

De heer Atsma heeft aan het begin van de stemmingen gevraagd om over zijn dinsdag aangehouden motie over een media-expertisecentrum vanavond te

Voorzitter

stemmen. Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij het debat over **de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen**, te weten:

- de motie-Atsma c.s. over een media-expertisecentrum (28600-VIII, nr. 86).

(Zie vergadering van 17 december 2002.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, Leefbaar Nederland, het CDA, de ChristenUnie, de SGP, de LPF, de Groep De Jong... Het spijt mij, maar de leden van de fractie van de LPF stemmen onaangekondigd zodanig verdeeld, waartoe zij uiteraard het volste recht hebben, dat wij over deze motie hoofdelijk zullen stemmen.

Voor stemmen de leden: Bruls, Van de Camp, Çörüz, Van Dijk, Van Dijke, Eerdmans, Eski, Eurlings, Ferrier, Gerkens, De Haan, Van Haersma Buma, Haverkamp, Herben, Hessels, Ten Hoopen, Jager, Jense, Joldersma, Kant, Koopmans, Kortenhorst, Lazrak, Van Lith, Van Loon-Koomen, Marijnissen, Mastwijk, Meijer, Mosterd, De Nerée tot Babberich, Van Oerle-van der Horst, Ormel, De Pater-van der Meer, Rambocus, Rietkerk, Rouvoet, De Ruiten, Schonewille, Schreijer-Pierik, Slob, Smilde, Spies, Van der Staaïj, Sterk, Stuger, Teeven, Van Velzen, Verburg, Vergeer-Mudde, Verhagen, Vietsch, Jan de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Van Winsen, De Wit, Aasted-Madsen-van Stiphout, Alblas, Algra, Van As, Atsma en Van Bochove.

Tegen stemmen de leden: Bonke, Bos, Van den Brink, Bussemaker, Cornielje, Crone, Dijkema, Dijksselbloem, Dittrich, Van den Doel, Duivesteyn, Duyvendak, Eberhard, Van Geen, Geluk, Giskes, T. de Graaf, Th.C. de Graaf, De Grave, Groenink, Halsema, Van der Ham, Van Heemst, Van Heteren, Hofstra, Hoogendijk, Jorritsma-Lebbink, Jukema, Kalsbeek, Karimi, Klein Molekamp, Koenders, Lambrechts, Luchtenveld, Netelenbos, Van Nieuwenhoven,

Noorman-den Uyl, Oplaat, Van Oven, Palm, Rijpstra, Rosenmöller, Smulders, Terpstra, Tichelaar, Tonkens, Varela, Vendrik, Verbeet, Verbugt, Vos, B.M. de Vries, K.G. de Vries, Weisglas, Wilders, Wolfsen, Zalm, Zvonar, Van Aartsen, Adelmund, Albayrak, Arib, Azough, Bakker, Van Beek, Blaauw, Van Blerck-Woerdman en Blok.

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met 68 tegen 61 stemmen is verworpen.

Geachte medeleden. Onze volgende vergadering zal, naar ik aanneem, de vergadering van woensdag 29 januari aanstaande zijn, tevens de laatste vergadering van de Kamer in de huidige samenstelling. De vergadering van 29 januari is de gelegenheid om terug te kijken op onze gemeenschappelijke ervaringen sinds 15 mei.

Vanavond zullen velen van u eerder vooruit dan achteruit willen kijken en wellicht zullen velen zelfs met enigszins gemengde gevoelens terugkijken op de afgelopen maanden. Ik vermeld één groep leden in ons midden die zichzelf daarmee zeker onrecht zou doen. Dat zijn de woordvoerders in de debatten over de belastingonderwerpen. Zij hebben niet alleen hard gewerkt – dat hebben de andere leden ook – maar zij hebben dat gedaan met de bereidheid, zich te laten overtuigen, een essentiële eigenschap bij parlementaire besluitvorming. Zij hebben de Staat voorzien van financiële middelen, maar ook het parlement van gezag. Daarvoor wil ik hen bedanken.

Nadat ik alle andere leden heb gerustgesteld ingeval zij denken dat zij in mijn ogen geen kort reces hebben verdiend, wil ik twee andere groepen mensen noemen waarvan het lot met het onze is verbonden. In de eerste plaats onze medewerkers, fractie- en persoonlijke medewerkers uiteraard inbegrepen. Deze medewerkers hebben inmiddels een langere gemiddelde parlementaire ervaring dan wijzelf. Ik bedank hen allen voor de wijze waarop zij onder de bijzondere omstandigheden van dit jaar hun stand hoog hebben gehouden, en daarmee ook de onze.

(Applaus)

De **voorzitter**: De andere groep waarvan het lot met het onze is

verbonden, is die van de media. Nu zitten zij waarschijnlijk niet te wachten op lof en zelfs niet op onze dank. Ook onze al dan niet terechte kritiek wordt in die kring maar matig gewaardeerd. Vaststaat dat zij een belangrijke rol vervullen in ons democratisch bestel.

Geachte medeleden. De ervaring leert dat enige afstand nodig is om over historische gebeurtenissen te oordelen. Toch vermoed ik dat velen de in feite nu afgelopen parlementaire periode, hoewel zeer kort, hebben ervaren als een tijdperk dat veel langer heeft geduurd dan slechts zeven maanden, omdat er in en rondom de politiek zo ongelofelijk veel is gebeurd. Ikzelf heb dat gevoel in ieder geval wel.

U gaat nu over van het kerstregime in onze debatten op de kerstfeer. Dat is de sfeer waarin wij ons met familieleden, vrienden en anderen zonder spreekijdbeperking bezinnen op datgene wat ons dierbaar is. Daarna gaan velen van ons al snel op verkiezingscampagne. Ik wens u allen en onze medewerkers, de parlementaire pers en alle bewindslieden toe dat zij in de kerstfeer inderdaad bezinning en ontspanning zullen vinden, alvorens zich in die verkiezingscampagne te gaan storten. Tot 29 januari!

(Applaus)

Sluiting 21.35 uur

□

Lijst van ingekomen stukken, met de door de voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. acht brieven van de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, met de mededeling dat zij in haar vergadering van 17 december 2002 de haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstellen van wet, gedrukt onder de nummers 28327, 28329 (R1718), 28349, 28357, 28441, 28501, 28600-XIII en 28600-D, heeft aangenomen.

De voorzitter stelt voor, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen;

2. de volgende brieven:
een, van de minister van Buitenlandse Zaken, ten geleide van het verslag van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 9